



SLOVENSKA INDUSTRIJA NA POTI KROŽNIH IN PODNEBNO NEVTRALNIH IZDELKOV - KLJUČNA SLOVENSKA METALURŠKA PODJETJA Z MINISTROMA O IZZIVIH EVROPSKEGA ZELENEGA DOGOVORA IN DOMAČIH STRATEŠKIH DOKUMENTIH (NEPN)

Ljubljana, 19. februar 2020 – Slovenska metalurška podjetja so po energetski učinkovitosti svojih proizvodnih procesov in z nizkimi izpusti toplogrednih plinov (TGP) med najboljšimi na svetu. V svojih procesih uporabljajo trenutno najboljše dostopne tehnike in aktivno vlagajo v izdelke z nizkim oz. ogljično nevtralnim odtisom. Za prihodnost planeta je krožno gospodarstvo edina logična usmeritev, zato pozdravljajo usmeritve Evropskega zelenega dogovora, pri čemer pa slovensko državo pozivajo, da si Slovenija kot izrazito izvozno usmerjena država ne more privoščiti, da bi pogoje za gospodarstvo zaostri la bolj kot druge države.

»V industriji se ne bojimo ambiciozno zastavljenih ciljev, ki pa morajo biti realni in hkrati podprti z zadostno količino virov za izvedbo. Prav tako ne more izostati optimalen časovni okvir za njihovo realizacijo,« je ob začetku 12. seje Strateškega sveta za metalurgijo v Narodnem muzeju Slovenije, kjer je do maja na ogled razstava »Ko zapoje kovina. Tisočletja metalurgije na Slovenskem«, dejal **Marko Drobnič, predsednik Strateškega sveta za metalurgijo in predsednik uprave Taluma.**

Člani Strateškega sveta za metalurgijo so na seji svoje izzive in predloge rešitev za doseganje evropskih ciljev za zeleno prihodnost do 2050, ki bodo močno vplivali na slovensko industrijo, predstavili ministroma za gospodarski razvoj in tehnologijo Zdravku Počivalšku in za okolje in prostor Simonu Zajcu. Posebej so ministra, ki opravljata tekoče posle, opozorili na aktualni Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt (NEPN). Pridružujejo se stališču GZS, da sedanja verzija dokumenta namesto stabilnega, predvidljivega in konkurenčnega poslovnega okolja ponuja energetsko revščino državljanom in izgon pomembnega dela industrije.

SE ODPOVEDUJEMO SLOVENSKI ENERGETSKO INTENZIVNI INDUSTRIJI?

Delež energetsko intenzivne industrije v Sloveniji je večji od povprečja EU in predstavlja 30 % dodane vrednosti vse industrije v Sloveniji. Energetsko intenzivna industrija (proizvodnja kovin (jeklo), nekovin (aluminij), cementa, stekla, papirja, del kemije ipd.) po podatkih GZS zaposluje približno 30.000 oseb, ustvari 21,5 % prihodkov industrije in 24,2 % celotnega izvoza. Dodana vrednost na zaposlenega je 51.025 EUR in je približno 14 % višja od povprečja industrije.

Izgon te industrije bi bil v nasprotju z industrijsko politiko Evrope, ki skozi različne olajševalne mehanizme ohranja »energetsko intenzivno industrijo kot temelj prehoda v nizkoogljico krožno gospodarjenje« (vir: Green Deal). Izgon teh industrij iz Slovenije, po katerih obstaja jasno povpraševanje, saj zagotavljajo surovine za velik del vrednostnih verig za ostalo gospodarstvo, bi na globalni ravni povzročil višji negativni okoljski odtis, saj bi se le-te preselile v okolja z nižjimi okoljskimi standardi. Ta industrija predstavlja hrbtenico slovenske reciklažne industrije z dolgo tradicijo. Z odpovedovanjem slovenski energetsko intenzivni industriji se odpovedujemo tudi krožnemu gospodarstvu in razvojnemu preboju, na katerega se pripravlja Evropa. V EU so v obdobju naslednjih 30 let predvidena obsežna vlaganja v razvoj in implementacijo novih postopkov predelave, predvsem za zajem kritičnih surovin, brez katerih industrija ne more delovati.

Slovenska metalurška podjetja ne bežijo od ambicioznih ciljev NEPN, vendar pa opozarjajo, da bi glede na pretekle napore te industrije v smeri energetske učinkovitosti in zniževanja emisij TGP na primer cilj za 43-odstotno zmanjšanje emisij TGP za industrijo do leta 2030 dosegli samo z zapiranjem proizvodnih procesov. Tako v Talumu kot Skupini SIJ – Slovenska industrija jekla se sprašujejo, ali se v



Sloveniji tega dejstva in posledic, ki jih to prinaša, sploh zavedamo? Po zadnjih informacijah GZS naj bi sicer bila iz doseganja tega cilja izključena podjetja, ki so zavezanci ETS, saj v prihodnjih desetih letih ni pričakovati novih tehnologij, ki bi jim omogočala nadaljnje zniževanja emisij TGP.

NEPN sicer opredeljuje, da si bo Slovenija prizadevala za postopno razogljičenje energetske intenzivne industrije in bo zagotavljala finančne spodbude prestrukturiranja proizvodnih procesov in da bo Sklad za podnebne spremembe pomemben vir zagotavljanja virov za prilagoditev podnebnim spremembam. Zapis je sicer korekten, a dosedanja praksa ne potrjuje resnih namenov v tej smeri, saj so konkurenti energetske intenzivne industrije v državah članicah že od leta 2012 deležni finančnih kompenzacij na področju indirektnih obremenitev s toplogrednimi plini v okviru sistema za trgovanje s pravicami do emisije TGP po letu 2012 (sklic na Smernice Evropske komisije z dne 5. 6. 2012, C158/4). Vse do danes nam teh smernic ni uspelo implementirati v slovenski pravni red, s čimer so bila podjetja prikrajšana za znatna sredstva, ki bi jih že lahko namenila dodatnemu prestrukturiranju v smeri razogljičenja. Zaradi tega smo izgubili že precej dragocenega časa.

STRATEGIJA PAMETNE SPECIALIZACIJE

Vlada RS je septembra 2016 sprejela Strategijo pametne specializacije, v kateri je področje materialov opredelila kot enega izmed ključnih prednostnih področij. To dejstvo kaže na umeščenost proizvodnje in predelave materialov na ključno mesto v nadaljnji strategiji razvoja Slovenije in jo je potrebno kot takšno obravnavati ter ji dodeljevati ustrezne vire za obstoj, rast in razvoj, opozarjajo slovenska metalurška podjetja.

POZIV K PRIPRAVI NEPN 5.0

Člani Strateškega sveta za metalurgijo so svoje komentarje na NEPN posredovali neposredno kot tudi preko GZS. Predlagajo, da se NEPN 5.0 dopolni tako, da bo:

1. uravnotežil okoljska pričakovanja s socialnimi in ekonomskimi ter ponudil realno finančno oceno in analizo učinkov na gospodarstvo in širšo družbo,
2. kot vir OVE upošteval bogato vodnatost Slovenije kot naravne energetske danosti,
3. dopolnjen s poglavjem o vseh učinkih energetskega prehoda na industrijo,
4. predvidel podporo energetske intenzivni industriji pri njenem prehodu v podnebno nevtralno krožno gospodarstvo,
5. zasledoval energetske neodvisnosti, ki izkorišča nadpovprečne naravne danosti Slovenije na področju obnovljivih virov energije (večnamenska izraba vodnih virov poleg sončne, vetrne, geotermalne in drugih energij).

Ker je NEPN 4.1 izjemno izključujoč za industrijo, v gospodarski zbornici nasprotujejo pošiljanju te verzije dokumenta v Bruselj in pozivajo k pripravi dokumenta NEPN 5.0. Po besedah **Vesne Nahtigal, koordinatorice Strateškega sveta za metalurgijo, direktorice Združenja kovinskih materialov in nekovin in izvršne direktorice za industrijsko politiko GZS** so na zadnjem delovnem srečanju na pristojnem ministrstvu za infrastrukturo ponovno opozorili na najbolj pereče teme, ki bi jih nujno bilo potrebno nedvoumno zapisati v dokumentu. »Današnja izjava ministra za gospodarski razvoj in tehnologijo Zdravka Počivalška pa nam vliva upanje, da bodo pripravljavci v dokument vključili tudi zahteve slovenske industrije.«

Po besedah ministra **Zdravka Počivalška** ob zaključku seje bodo »v medresorskem usklajevanju glede sprememb Zakona o varstvu okolja podprli predloge GZS in energetske intenzivne industrije in sicer, da se v zakon uvede pravna podlaga za morebitno vzpostavitev sheme za indirektno emisije TGP



(toplo grednih plinov). Bi pa rad še poudaril, da bo prehod v krožno gospodarstvo tudi ena od ključnih prioritet slovenskega predsedovanja Svetu EU v letu 2021,« je še dodal.

Dodatne informacije:

Vesna Nahtigal, koordinatorica Strateškega sveta za metalurgijo, direktorica Združenja kovinskih materialov in nekovin, izvršna direktorica za industrijsko politiko GZS

E: vesna.nahtigal@gzs.si

M: 040 512 767

**SLOVENSKA METALURŠKA PODJETJA O SVOJIH PRIZADEVANJIH ZA OGLJIČNO NEVTRALNE IZDELKE
Skupina SIJ**

V Skupini SIJ že delujemo po načelih krožnega gospodarstva in jeklo proizvajamo izključno iz jeklenega odpadka. Z emisijami 457 kg CO₂/t izdelka se uvrščamo v sam vrh najbolj uspešnih jeklarskih podjetij na svetu, ki v povprečju emitirajo 690 kg CO₂/t. Jeklarska podjetja, ki za izdelavo jekla uporabljajo sekundarne surovine, so v Evropi v manjšini (40 %), kar pomeni, da nas bo NEPN še posebej prizadel. Nizek ogljični odtis je med drugim rezultat že izvedenih številnih naložb v preteklih letih, v okviru katerih smo implementirali najboljše razpoložljive tehnologije za proizvodnjo jekla ter za učinkovito izrabo energije (BAT). Nenehno izvajamo tudi ukrepe za izboljševanje stroškovne, energetske in okoljske učinkovitosti. Zato je za nas cilj zmanjšanje emisij toplogrednih plinov za 43 % preambiciozno zastavljen cilj, ki v primeru Skupine SIJ ne upošteva že vseh vloženih naporov in delovanja po načelih krožnega gospodarjenja. Dejstvo je tudi, da v tem trenutku še ni zanesljive tehnologije, ki bi nadomestila zemeljski plin, ki ga v Skupini SIJ potrebujemo za proizvodnjo toplote, potrebne za termično obdelavo jekla in s tem proizvodnjo visokokakovostnih izdelkov za nišne jeklarske trge, ki so naša konkurenčna prednost. Cilju vsaj 30 % delež obnovljivih virov energije se lahko približamo tako, da bi odvečno toploto, ki jo v Skupini SIJ že sedaj oddajamo v omrežje za ogrevanje Raven na Koroškem, upoštevali kot obnovljivi vir energije, kar je novejša verzija NEPN tudi predvidela, a je treba zagotovitiše finančno podporo tem tehnologijam. Brez tega pa je realizacijo tega cilja nemogoče pričakovati, dokler ne bodo na razpolago nove in preizkušene energije za zmanjšanje primarnih energentov, ki ga uporabljamo (zemeljski plin).

V Skupini SIJ smo pripravljeni še naprej vlagati napore v zmanjševanje vplivov na okolje, a le prevzemanje ciljev iz zelenega dogovora in s tem zmanjševanje emisij v obsegu in na način kot je predvideno v NEPN, nas bo postavilo pod prag mednarodne konkurenčnosti, posebno v primerjavi z jeklarnami, ki ne prihajajo iz evropskega okolja in niso podvržene (pre)strogim okoljskim zahtevam. Tudi obljube nepovratnih sredstev in davčne spodbude zgolj na načelni ravni, za industrijo in finančne posledice, ki jih prinaša načrt, niso dovolj.

Več informacij Skupina SIJ: **Sara Wagner**, Vodja korporativnega komuniciranja

E: sara.wagner@sij.si

M: 041 313 532

Skupina Talum

V Skupini Talum smo v zadnjih desetih letih za investicije v prestrukturiranje svoje proizvodnje v smeri ogljično nevtralnih izdelkov namenili 145 milijonov EUR. Glede na dejstvo, da je proizvodnja aluminija (in ostalih kovin ter materialov) energetska zelo intenzivna industrija, smo z lastnimi razvojnimi aktivnostmi, inovativnimi pristopi k obvladovanju proizvodnega procesa ter s prestrukturiranjem metalnih tokov v smeri pretaljevanja sekundarnega aluminija v zadnjih dvajsetih letih svojo skupno



porabo energije skoraj razpolovili. Da svoj proces z vidika energetske učinkovitosti odlično obvladujemo, dokazujemo tako s specifično porabo električne energije na tono proizvedenega elektroliznega aluminija, kjer se uvrščamo na 2. mesto med proizvajalci Al na svetu, kot na podlagi brezplačno dodeljenih kuponov CO₂/t proizvedenega elektroliznega aluminija. V letu 2019 smo uspešno pridobili mednarodno priznani standard za sistem upravljanja z energijo ISO 50001.

V Talumu opozarjamo, da zaradi 5 % letne rasti povpraševanja po aluminiju vseh potreb po aluminiju ne bo mogoče zapolniti le s predelavo in reciklažo aluminija (po podatkih European Aluminium je trenutno v uporabi še 75 % izdelkov iz aluminija). Če s tovrstno proizvodnjo prenehamo v Evropi s trajnostnega vidika globalno škodujemo planetu, saj energija za proizvodnjo aluminija npr. na Kitajskem prihaja po večini iz virov pridobljenih na fosilna goriva. Izgubili pa bomo tudi evropske proizvajalce primarnega aluminija, ki s svojimi razvojno-raziskovalnimi in inovativnimi pristopi proizvajajo aluminij na racionalen in učinkovit način.

Glede na strateško usmeritev Evrope o brezogljični družbi in velik pritisk na cene aluminija je Evropska komisija državam članicam izdala priporočila in smernice, da se primarna industrija aluminija v naslednjem obdobju ohranja, hkrati pa se ji daje priložnost in finančna podpora ter s tem obveza za njeno prestrukturiranje. V Talumu smo zaradi neimplementacije smernic in priporočil EU za finančne kompenzacije na področju indirektnih obremenitev s toplogrednimi plini v preteklem obdobju 2013-2020 prikrajšani, saj sta Slovenija in Romunija edini članici, ki tega nista uvedli in s tem onemogočili nadaljnji razvoj in prestrukturiranje svoje energetske intenzivne industrije. Glede na usmeritve EU v Zelenem dogovoru v Talumu pričakujemo, da Slovenija ta priporočila implementira za prihodnje trgovalno obdobje s čimer nam bo omogočila doseči z evropskimi konkurenti primerljive pogoje poslovanja, s tem pa nadaljnji razvoj tako Taluma kot slovenske energetske intenzivne industrije ter naše dokončno prestrukturiranje.

Več informacij Skupina Talum: **Nataša Vodusek Fras**, Vodja službe za odnose z javnostmi

E: natasa.vodusekfras@talum.si

M: 041 387 297

Skupina Impol

Skupina Impol je v svoji strategiji opredelila usmerjenost v trajnostni razvoj kot eno izmed pomembnih razvojnih smernic. S tem namenom je v letu 2020 sprejela tudi politiko trajnostnega razvoja. Temelj zmanjševanja negativnih vplivov na okolje je recikliranje. Z recikliranjem aluminija se porabi samo 5 % električne energije, ki je potrebna za proizvodnjo primarnega aluminija. S tem namenom Skupina Impol trajno povečuje delež izdelkov, ki so predelani iz sekundarnega/odpadnega aluminija. Ta delež že presega 70 %. Sledenje smo uspešno dosegli s pomočjo številnih vlaganj v posodobitve livarne v vrednosti 40 milijonov EUR, hkrati smo razvili računalniški program za pripravo vsade (sestava talilnega vložka za pripravo zlitine) s povečanim deležem povratne surovine.

Intenzivno zmanjšujemo porabo vseh energentov, v zadnjih letih smo posodobili celoten sistem notranje razsvetljave, postavili lastno sončno elektrarno in zmanjšali stroške ogrevanja z iskanjem trajnostnih rešitev. S pomočjo energetskega informacijskega sistema ENIS učinkovito obvladujemo porabo energentov in v sistem dela uvajamo nenehne izboljšave. Pri gradnji novih objektov nam je temeljno vodilo energetska učinkovitost. Prav tako se usmerjamo v razvoj eko zlitin, torej zlitin, s katerimi minimiziramo negativne učinke na okolje. Smo tudi v postopku pridobivanja standarda ASI, s pomočjo katerega bomo dokazovali družbeno odgovorno proizvodnjo na vseh stopnjah našega proizvodnega cikla. Zavedamo se, da je prihodnost vseh odvisna od odgovornega ravnanja podjetij in



nameravamo v prihodnje še dodatno povečevati aktivnosti v smeri proizvodnje ogljično nevtralnih izdelkov.

Več informacij Skupina Impol: **Nina Potočnik**, Predstavnica za odnose z javnostmi

E: nina.potocnik@kadring.si

M: 031 703 890

***Strateški svet za metalurgijo** je bil ustanovljen leta 2013 in povezuje največja slovenska podjetja s področja metalurgije in kovinskopredelovalne dejavnosti ter izobraževalne in raziskovalne ustanove. Na podlagi Strategije razvoja metalurgije od leta 2015 do leta 2025, ki jo je pripravil Strateški svet, si člani sveta prizadevajo za vključenost metalurgije v strateške dokumente Republike Slovenije kot ene ključnih prednostnih gospodarskih panog, za vzpostavljanje ugodnega podpornega in poslovnega okolja za razvoj panoge, med drugim za izobraževanje kadrov in krepitev njihovih kompetenc, visoko raven znanstvenoraziskovalnega dela kot avtonomnega raziskovalnega polja s ciljem inoviranja naprednih kovinskih materialov za zahtevne aplikacije, prehod v krožno gospodarstvo in delovanje po načelih trajnostnega razvoja.*

Člani: Talum, Impol, Skupina SIJ – Slovenska industrija jekla, Štore Steel, Gorenje gospodinjski aparati, TPV, Magneti, Kovis livarne, LTH Castings, Naravoslovnotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani – Oddelek za materiale in tehnologije ter Inštitut za kovinske materiale in tehnologije. Strateški svet za metalurgijo sodeluje z Gospodarsko zbornico Slovenije.

***Metalurška dejavnost** je v Sloveniji v letu 2018 zaposlovala deset tisoč ljudi v 82 družbah. Te so skupno ustvarile skoraj za tri milijarde evrov prihodkov in pol milijarde evrov dodane vrednosti (1,4 odstotka BDP). Dodana vrednost na zaposlenega, ki meri, kako učinkovita je proizvodnja, je bila nad 49 tisoč evri, kar je desetino nad državnim povprečjem. Gre za podjetja, ki so izrazito izvozno naravnana in so 80 odstotkov celotne prodaje ustvarila na tujih trgih. Za naložbe so v zadnjih nekaj letih ta podjetja namenila okoli pet odstotkov letne prodaje.*